

Opdrachten week 10: Referentie en Presuppositie

Referentie

1. Er zijn verschillende manieren waarop je de woorden van iemand anders dan jezelf weer kunt geven, met name: de directe rede (1), de indirecte rede (2), de vrije indirecte rede (3):

1. Toen realiseerde hij zich: 'Morgen kan ik president zijn!'
2. Toen realiseerde hij zich dat hij de volgende dag president kon zijn.
3. Toen realiseerde hij het zich. Morgen kon hij president zijn!

De drie vormen onderscheiden zich onder andere doordat de deiktische/indexicale elementen op verschillende manieren worden gebruikt. Leg uit hoe.

2. Onderstaande tekst is een beschrijving van 'Sherlock Holmes en de Agra-schat' (Doyle 1890):

Sherlock Holmes en de Agra-schat

Het verhaal speelt zich af in 1887 en draait deels om de Oost-Indische Compagnie en de Mouterij van Sepoy. Sherlock Holmes wordt benaderd door Miss Mary Morstan, die hem vraagt haar te helpen bij de zoektocht naar haar vader. Hij was officier in India, maar is 10 jaar geleden verdwenen toen hij terug zou komen naar Engeland. Een anonieme brief brengt Morstan, Holmes en zijn vriend Watson op het spoor van Thaddeus Sholto. Van hem vernemen ze dat zijn vader goed bevriend was met Morstans vader en met hem in dezelfde legereenheid diende in India. Daarvandaan hebben beide mannen een schat meegenomen, maar ze zijn allebei op verdachte wijze om het leven gekomen. Daarna verdwijnt de schat. De detective wordt ingeschakeld en lost de zaak op. Dat doet hij uiteraard op geheel eigen wijze.

- a. Markeer in de tekst alle pronominale anaforen.
- b. Leg voor elke gemarkeerde anafoor uit hoe je kunt bepalen wat het antecedent is. Zijn de relevante factoren syntactisch, semantisch of pragmatisch?
- c. Naast pronominale anaforen (voornaamwoorden) zijn er ook substantieve, adverbiale en verbale anaforen. Geef van elke woordsoort een voorbeeld uit de bovenstaande tekst.

Presuppositie

3. Maak oefeningen 4 en 5 bij Hoofdstuk 5 (Birner).

4. Op de volgende pagina zie je de kop en de opening van een stuk op Geenstijl over Wendy van Dijk.

- a. Welke 'presuppositie-trigger' zit er in de kop van het stuk?
- b. Hoe beoordeel je de keuze van deze kop in het licht van de zaak zelf zoals die in de opening wordt beschreven?
- c. In welk opzicht is Horn's notie 'metalinguïstische negatie' hier relevant?



13 OKTOBER 2015-15:36

MANAGER: 'WENDY NIET AFGEKICKT VAN COKE'

#WENDYVANDIJK

Haar broer/manager gaat stappen ondernemen.

Twits Elders

@WendyvDijkNews: Wendy van Dijk schenkt smartengeld aan goed doel - AD.nl#WendyvDijknewslocker.com/nl-nl/persoon/... 3 dagen geleden

@WendyvDijkNews: Wendy van Dijk kookt over van woede en wil Quote slopen - Quote#WendyvDijknewslocker.com/nl-nl/persoon/... 3 dagen geleden

Wendy van Dijk vindt de geruchten over haar cokeverslaving niet om te lachen, en overweegt stappen te nemen tegen maandblad Quote, dat de roddel verspreidde.

Volgens manager en broer Mike van Dijk is het complete onzin dat de presentatrice is afgekickt van het witte poeder, laat staan dat ze er ooit aan verslaafd was. "Complete lariekoek", aldus de manager/broer tegenover de Telegraaf. "Er wordt nu gekeken naar mogelijkheden om actie te ondernemen tegen deze publicatie".

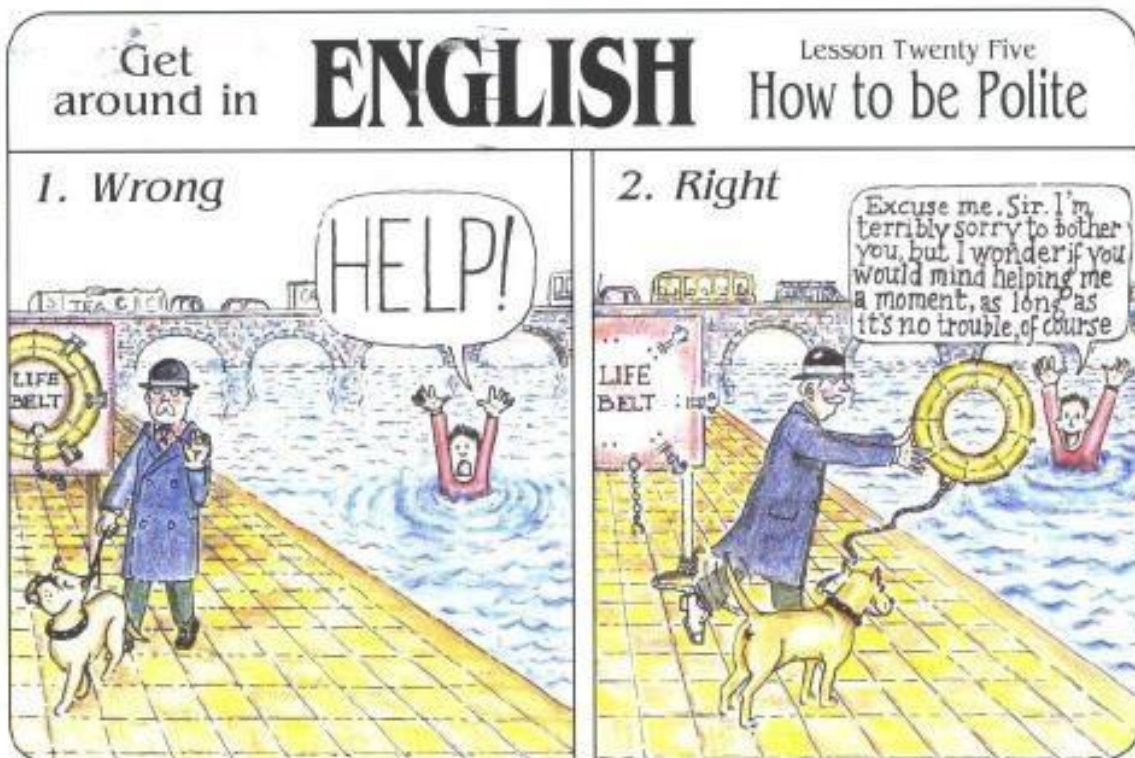
Opdrachten week 11: Beleefdheid

1. In de onderstaande uitingen worden steeds beleefdheidsstrategieën toegepast:

1. Arts tegen patiënt: En de ontlasting? Zijn daar misschien problemen mee?
2. Op het perron: Meneer, het spijt me, de rookpaal is daarginds.
3. Tegen partner: Zet jij het vuilnis even buiten?
4. Leerling tegen de juf: Juf, ik voel me niet zo lekker. Mag ik vandaag tijdens de pauze misschien binnen blijven?
5. Tegen medestudent: Heb jij aantekeningen gemaakt de afgelopen colleges? Ik was ziek.

- a. Geef van elke uiting aan welke elementen de verbale uiting beleefd maken.
- b. Geef voor elke uiting aan van welk type beleefdheidsstrategie er gebruikgemaakt wordt.
- c. Leg voor elke uiting uit hoe de spreker tot deze strategie is gekomen in termen van de sociale variabelen die Brown & Levinson onderscheiden.

2. Van welk(e) type(n) beleefdheidsstrategie(ën) maken de sprekers in onderstaande cartoons gebruik? Brown & Levinson onderscheiden per type strategie ook specifieke strategieën om iemands gezicht te beschermen. Benoem zo specifiek mogelijk welke strategieën de sprekers gebruiken.





4. Bekijk deze video: <https://www.youtube.com/watch?v=b1XGPvbWn0A>.

- a. Voor de meeste uitingen geldt dat ze letterlijk gezien complimenten zijn. Hoe analyseren Brown & Levinson in het algemeen complimenten?
- b. Toch worden ze in deze situatie als onbeleefd ervaren. Leg dit uit in termen van de theorieën van Culpeper & Watts.

5. Lees dit blog over onbeleefde uitingen via social media:

<https://mediatic.eu/nl/blog/nieuwe-media-nieuwe-normen-en-waarden/>.

De theorieën over (on)beleefdheid die we besproken hebben richten zich vooral op face-to-facecommunicatie. In hoeverre denk je dat deze theorieën ook toe te passen zijn op social media? Neem hierbij de volgende zaken in overweging:

- Welke rol spelen het positieve en negatieve gezicht (cf. Brown & Levinson) van gebruikers op social media?
- Welke rol speelt anonimiteit op social media bij het doen van onbeleefde uitingen?

Opdrachten week 12: Conversatieanalyse

1. Beschrijf de volgende dialogen in termen van pre-, basis-, insertie- en post-sequentie.

1. A: Kom je morgen nog?
B: Ja.
A: Zeker weten?
B: Ja, hoor, ik zal er zijn.
2. A: Zullen we vanavond naar de film gaan?
B: Welke?
A: The Hurt Locker, had ik gedacht
B: Leuk!
3. K: Mam?
M: Ja?
K: (1.0)
M: JA (0.6) Wat is er?
K: Niks.
4. A: Zal ik sinaasappels voor je halen dan?
B: Is dat niet te veel moeite?
A: Nee joh, ik moet toch nog naar de Albert Heijn voor m'n eigen eten.
B: Nou, graag dan!

2. Leg uit hoe in de onderstaande dialogen de beurtwisseling verloopt. De pijltjes die aan sommige uitingen voorafgaan, kun je negeren; ze zijn niet relevant en hebben niet direct met conversatieanalyse te maken.

1. *Gesprek vindt plaats in een teambespreking:*

- 13 Hoofd: → [Moniek] jij maakt 't verslag ↑hè
14 0,4
15 Moniek: jah,

2. *Onderzoeksvraaggesprek schoolloopbanen:*

- 127 int: vinje dat fijn↓: °om op 'n grote school te zitte<
128 0,8
129 John: f↓ij↑n:, (.) ja wa vinje fijn: eh 't mot maar,
130 → want je ken nergens anders naar scho↓ol.=
131 → =je kunt wel naar de (Tingeling)stroat,
132 maor da's nie zo'n goeje school=
133 → =dus ik gao liever naar ↑die↑ school toe.
134 0,8
135 int: maar as er ook 'n kleinere school was,
136 (ging je) liever daar naar °toe?

3. Verklaar in termen van conversatieanalyse de tweede uiting van A in de onderstaande dialoog.

A: Maar wel een mooi land?
(1.0)
Of niet zo enthousiast?

4. Stel je voor dat Peter zijn vriend Toby wil vragen mee te lopen in een halve marathon en hem de volgende vraag stelt: 'Hé Peter, je hebt zeker geen zin om in mei een halve marathon met me te lopen?' Verklaar de keuze voor de vraagstelling met negatie aan de hand van preferentieorganisatie en de beleefdheidstheorie.

Opdrachten week 13: CDA en metafoortheorie

1. Tijdens de Golfoorlog (1990-1991) gebruikten Amerikaanse media verschillende metaforen waarvan je zou kunnen zeggen dat ze gebruikt werden om de oorlog te rechtvaardigen en steun te creëren voor militaire acties. Zie de volgende citaten:

1. *Iraq's hide-and-seek air force have slipped out the back door to refuge next door in Iran, the U.S. military said Monday, and American strategists are "delighted". (Greensboro News and Record, 1991, February 6)*
2. *They learned a lot from our coaching during the Iran-Iraq war, and they have made good use of the information (Virginian Pilot, 1991, January 25)*
3. *US planes could not freely roam the skies (Durham Herald Sun, 1991, January 17)*
4. *Some planes may survive to strike back (Durham Herald Sun, 1991, January 17)*
5. *Our mission is to prevent these jets from leaving the Iraqi theatre (Chapel Hill Newsletter, 1991, February 10)*
6. *The war is going according to the script (USA Today, 1991, February 25)*

- a. Geef voor elk citaat de onderliggende conceptuele metafoor.
- b. Leg uit welke ideologische gedachte hieruit blijkt en hoe met deze metaforen dus de mening van het volk beïnvloed zouden kunnen worden.

2. De volgende twee verzamelingen bestaan uit zinnnetjes die afkomstig zijn uit lesmethodes voor Nederlands als tweede taal:

Verzameling 1

*Thijs moet zijn vriendin ophalen van de trein.
Betty helpt Richard met zijn huiswerk.
Mirjam laat Frank een oud fotoalbum zien.
Tjeerd maakt zijn nichtje wakker.
Joke roept haar vader.
John brengt Anneke thuis met de auto.*

Verzameling 2

*Frans zoekt zijn zus al de hele middag.
Frans belt haar op.
De vrouw kijkt Peter aan.
Bert nodigt Ina uit voor zijn feest.
Pieter stelt zijn vrouw voor.
Kees ziet Anneke op het station.*

- a. Bepaal van elk zinnnetje wie de agens (de actieve persoon) en wie de patiëns (de passieve persoon) is. Geef daarbij steeds aan of het om een man of een vrouw gaat.
- b. Stel dat beide verzamelingen elk representatief voor een bepaalde lesmethode, wat zegt dat dan over de manier waarop mannen en vrouwen gerepresenteerd worden in die beide lesmethodes? Welke ideologische gedachte ligt hieraan ten grondslag?